

ॐ
संस्कृतभारती
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्
कोविदपरीक्षा

समयः - घण्टात्रयम्
अङ्काः - १००

दिनम् - विकारि सं॥ माघ-अमावास्या
भानुवासरः, २३.०२.२०२०

1. एकवाक्येन उत्तरं लिखत । (दशानाम्)

१०

१. बाल्ये पार्वत्याः विद्याभ्यासः कथम् आसीत् ?
२. पार्वती शीतकाले कथं तपः आचरितवती ?
३. हरस्य दुकूलं कीदृशम् ?
४. ईश्वरेण दग्धं मन्मथशरीरं दृष्ट्वा रतिः कथम् अपतत् ?
५. ईश्वरः पार्वत्या सह आकाशमार्गे किं कुर्वन् आगतः ?
६. कुमारः कः इति अभिषिक्तः ?
७. नलस्य कीर्तिः कयोः कीर्तिमपि अजयत् ?
८. दमयन्ती विरामकाले कस्य सभाभवनम् आगच्छति स्म ?
९. वने कैः कैः नलस्य राजोपचाराः कृताः ?
१०. हंसः विदर्भदेशं परित्यज्य कं देशं प्राप्तवान् ?
११. दमयन्ती कस्याः वचनं स्पष्टतया निराकृतवती ?
१२. स्वयंवरार्थं नगरात् कस्मिन् भागे सभामण्डपः सिद्धः अभवत् ?

2. ससन्दर्भं संस्कृतेन व्याख्यात । (पञ्च)

१०

१. अहङ्कारी तारकः लोकान् पीडयति ।
२. रतिदेवि ! तव पतिः ब्रह्मशापेन मृतः ।
३. एतादृशस्य वरस्य अपेक्षा कुतः ?
४. आत्मीयानां सहवासेन आनन्दः भवति ।
५. मम पुण्येन तव सन्दर्शनं जातम् ।
६. त्वं भूलोकं गच्छ, तत्र दमयन्त्याः स्वयंवरः भविष्यति ।
७. भैमीस्वयंवरः अवसितः ।

3. अ. द्वयोः पदविभागं कृत्वा अन्वयरचनां प्रतिपदार्थं तात्पर्यं (संस्कृतभाषया)
च लिखत । ८

१. अथ प्रजानामधिपः प्रभाते जायाप्रतिग्राहितगन्धमाल्याम् ।
वनाय पीतप्रतिबद्धवत्सां यशोधनो धेनुमृषेर्मुमोच ॥
२. ततो मृगेन्द्रस्य मृगेन्द्रगामी वधाय वध्यस्य शरं शरण्यः ।
जाताभिषङ्गो नृपतिर्निषङ्गाद् उद्धर्तुमैच्छत् प्रसभोद्धतारिः ॥
३. स नन्दिनीस्तन्यमनिन्दितात्मा सद्गत्सलो वत्सहुतावशेषम् ।
पपौ वसिष्ठेन कृताभ्यनुज्ञः शुभ्रं यशो मूर्तमिवातितृष्णः ॥

आ. एकस्य सुभाषितस्य तात्पर्यम् आङ्ग्लभाषया कन्नडभाषया वा लिखत । ४

१. आत्मार्थं जीवलोकेऽस्मिन् को न जीवति मानवः ।
परं परोपकारार्थं यो जीवति स जीवति ॥
२. व्याधितस्यार्थहीनस्य देशान्तरगतस्य च ।
नरस्य शोकदग्धस्य सुहृद्दर्शनमौषधम् ॥

4. अ. अर्थान्तरन्यासालङ्कारं सोदाहरणम् आङ्ग्लभाषया कन्नडभाषया वा
विवृणुत । ५

आ. तद्धितान्तानि अव्ययानि उदाहरणैः सह आङ्ग्लभाषया कन्नडभाषया वा
विवृणुत । ५

5. अ. विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत । (अष्टानाम्) ८

१. दीर्घरज्जुः	२. मेघश्यामः	३. देवब्राह्मणः
४. यशोधनम्	५. शाकपार्थिवः	६. वीरपुरुषाः
७. मुखकमलम्	८. नरसिंहः	९. विशालप्रकोष्ठः
१०. दशरथराजः		

आ. समस्तपदं लिखत । (अष्टानाम्) ८

१. दण्डः हस्ते यस्य सः
२. न विद्यते बलं यस्याः सा
३. मित्रैः सह वर्तते इति
४. विद्या धनं येषां ते
५. शस्त्रेण सहितः
६. निर्गतः व्याघ्रः यस्मात् सः

७. चतुर्णां वेदानां समाहारः
 ८. जयश्च अपजयश्च
 ९. वृक्षाः च पर्णानि च लताः च
 १०. सप्तानाम् अह्नां समाहारः

6. अ. एकां सूक्तिं संस्कृतेन विवृणुत ।

२

१. उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
 २. अवश्यमेव भोक्तव्यं कृतं कर्म शुभाशुभम् ।

आ. संयोज्य लिखत ।

४

१. भवभूतिः	अ. भज गोविन्दम्
२. बाणभट्टः	आ. पञ्चतन्त्रम्
३. विष्णुशर्मा	इ. महाभारतम्
४. शङ्कराचार्यः	ई. उत्तररामचरितम्
५. व्यासमहर्षिः	उ. कादम्बरी

7. अ. उदाहरणानुगुणं सन्नन्तरूपस्य अर्थं विवृणुत ।

६

उदा - विवक्षा - वक्तुम् इच्छा

१. तितीर्षा २. बुभुक्षा ३. चिकीर्षा ४. जिगीषा ५. दिदृक्षा
 ६. मुमुक्षा

आ. उदाहरणानुगुणं रूपाणि लिखत ।

४

उदा - कारयति - कारयित्वा	कारयितुम्	कारितवान्
१. दापयति	.....	.....
२. हासयति	.....	.....
३. चालयति	.....	.....
४. पाययति	.....	.....

8. अ. उदाहरणानुगुणम् उचितं तरबन्तं तमबन्तं वा चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत ।

६

उदा - अजगजयोः गजः स्थूलतरः ।

१. नारीषु शकुन्तला ..... (सुन्दरतरा, सुन्दरतमा)
 २. पतिव्रतासु अरुन्धती ..... (श्रेष्ठतरा, श्रेष्ठतमा)

(प.प.प.)

३. नदीषु गङ्गा ..... (पवित्रतमा, पवित्रतरा)
 ४. सुषमासुमत्योः सुषमा ..... (कृशतरा, कृशतमा)
 ५. पाण्डवेषु युधिष्ठिरः ..... (गुणवत्तमः, गुणवत्तरः)
 ६. अरविन्दगान्धिमार्गयोः गान्धिमार्गः ..... (दीर्घतरः, दीर्घतमः)
 आ. अत्रत्यवाक्येषु उपमान-उपमेय-साधारणधर्म-उपमावाचकान् निर्दिशत । ५
१. मुखं चन्द्रः इव सुन्दरम् ।
 २. कृष्णः मेघवत् सुन्दरः ।
 ३. अभिमन्युः अपि शूरः यथा अर्जुनः ।
 ४. कुम्भकर्णः तालवृक्षः इव आसीत् ।
 ५. एषः नृपः कर्णसदृशः ।
९. वसन्ततिलकावृत्तम् उदाहरणसहितं संस्कृतेन विवृणुत । ५
१०. अ. ब्रह्मचारिवेषेण आगतवतः हरस्य पार्वत्या सह सम्भाषणं संस्कृतेन विवृणुत । ५
- आ. रामायणमहाभारतादिपौराणिककथानां श्रवणं पठनं च आधुनिककाले अपि पुण्याय भवति इति विचिन्त्य संस्कृतेन समर्थयत । ५
- अथवा**
- कालिदासं तस्य काव्यादिकं च अधिकृत्य संस्कृतेन लिखत ।

